

Befelemepeseveze

Sedmero Vyjmenováčeků

Jan-Michal
Mleziva

ilustrace

Alena Schulz
Iveta Aučratová
Petr Modlitba
Andrea Popprová

Be fe le me pe se ve ze

Sedmero
Vyjmenováčeků

Jan-Michal
Mleziva

Stanislav Juhaňák – TRITON

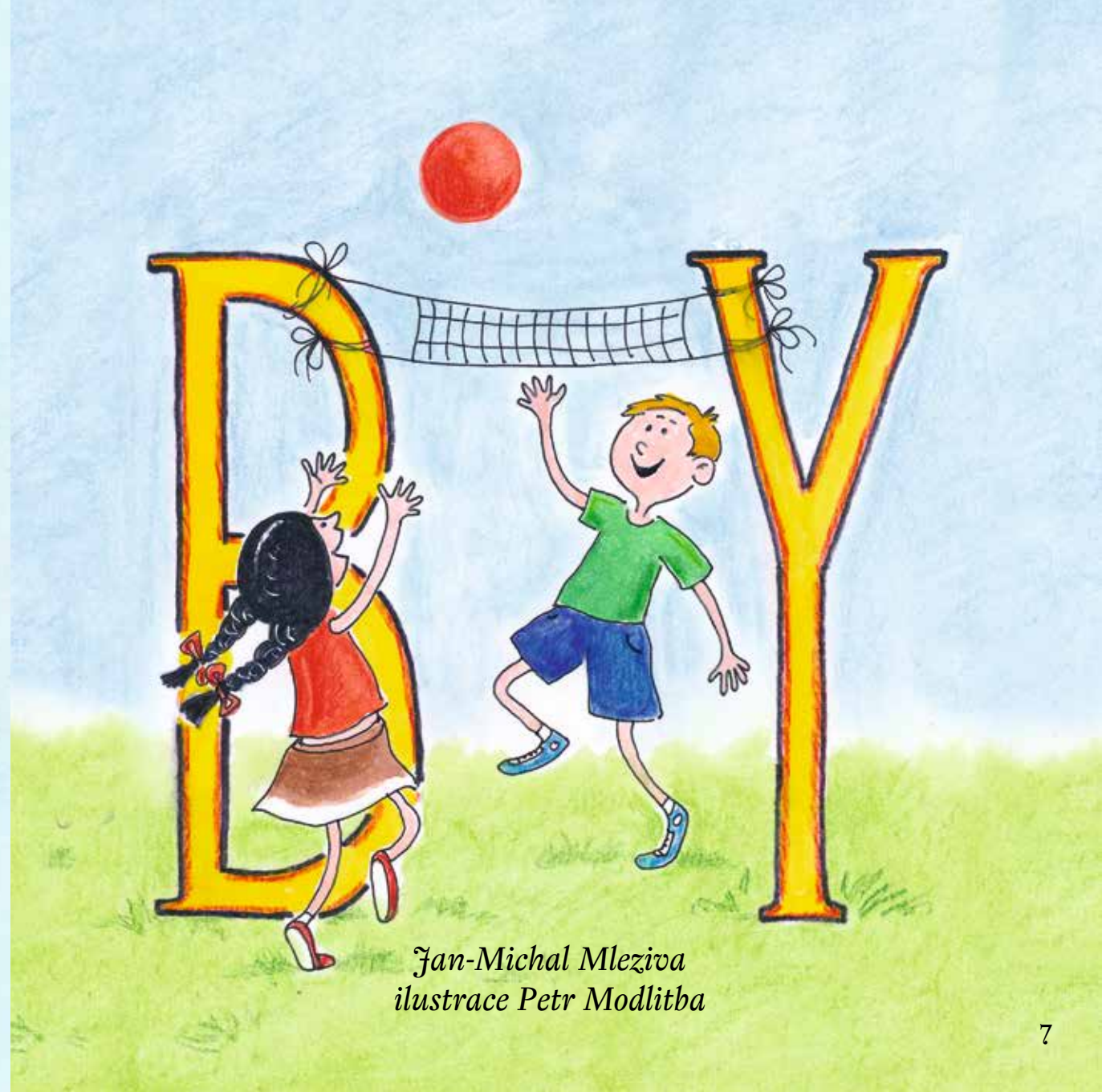
BEFELEMPESEVEZE
Sedmero Vyjmenováčeků
Jan-Michal Mleziva

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.*

Text © Jan-Michal Mleziva, 2020
© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2020
Cover & end-sheets © Alena Schulz, 2020
Illustrations © Iveta Autratová, Petr Modlitba, Andrea Popprová a Alena Schulz, 2020

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7553-756-0

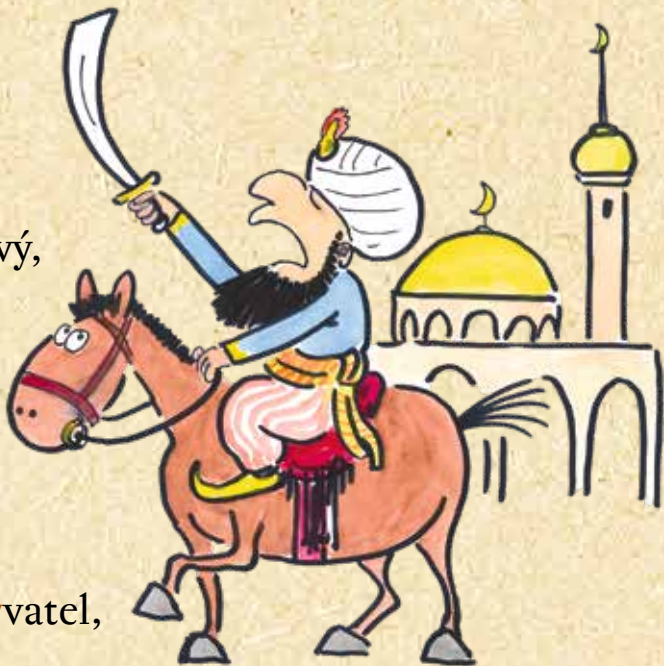

Jan-Michal Mleziva
ilustrace Petr Modlitba

BÝT

bytí, živo**by**tí, **by**tost, **by**tůstka, **by**tostný,
bývat, **bý**valý, **by**vší,
bydlet, **by**dlení, **by**dliště, **oby**dlí, **by**dlo,
byt, **by**tový, **by**tná, **u****by**tovat, **u****by**tovna,
do**být**, do**by**vatel, do**by**tek, do**by**tče, do**by**tkářství,
na**být**, na**by**vatel, na**by**vací,

ná**by**tek, ná**by**tkový,
ná**by**tkář, ná**by**tkářství,
poz**být**, poz**bý**vat, vy**být**,
z**by**tek, z**být**, z**bý**vat, z**by**tkový,
naz**by**t, z**by**tí,
nez**by**tný, z**by**tečný,
z**by**tečnost,
bytnět, z**by**tnět, z**by**tnovat,
z**by**tnělý, **by**tnělý,
obyvat, **oby**tný, **oby**vací, **oby**vatel,
obyvatelstvo,
od**být**, od**by**t, od**by**tový, od**by**tiště,
od**by**tý, neod**by**tný,
po**by**t, po**být**, po**bý**vat, po**by**tový,

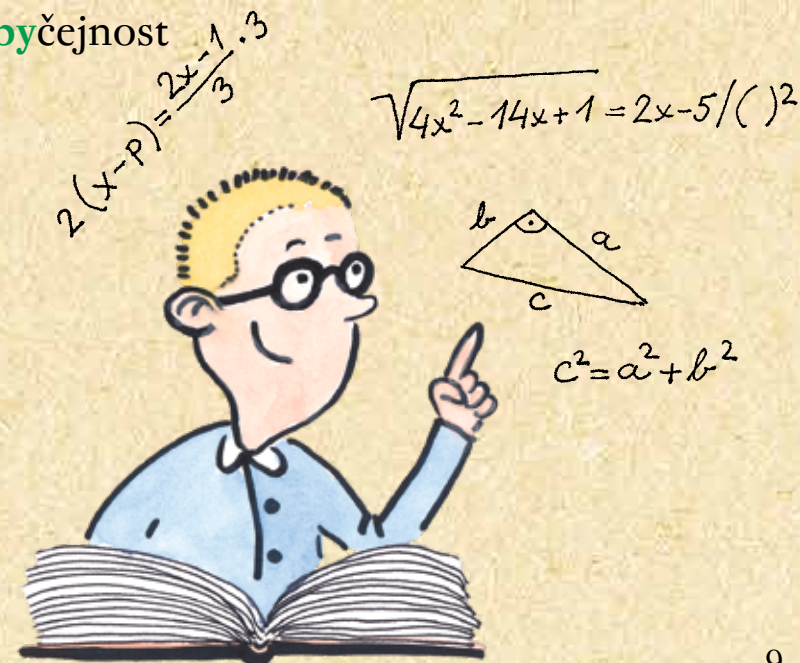
pří**by**tek, pří**bý**vat, pří**být**, pří**bý**lý,
pře**by**tek, pře**být**, pře**bý**vat, pře**by**tečný, pře**by**tkový,
ú**by**tek, u**být**, u**bý**vat, ú**by**tě, za**bý**vat se,
by, **by**ch, **by**s, **by**chom, **by**ste,
aby, **ab**ych, **ab**ys, **ab**ychom, **ab**yste,
kdy**by**, kdy**by**ch, kdy**by**s, kdy**by**chom, kdy**by**ste,
byl, **by**la, **by**lo, **by**li, **by**ly,
staro**by**lý, **by**ť

OBYČEJ

obyčejový, obyčejný, obyčejnost

BYSTRÝ

pře**by**strý,
bystře,
bystrost,
bystrozrakost,
bystřit,
z**by**střit,
z**by**stra,
bystřina,
bystřinný

BYLINA

býlí, bylinář, bylinkář,
bylinkářství, bylinkový,
býložravec, černobýl,
zlatobýl

KOBYLA

kobyłka, kobylincec

BÝK

býček, býčí,
býkovec, býkovice

BABYKA

Bytůstka to děsná

Za hřbitovem na poli
chodí v noci o holi
jakás divná **bytost**
vyzáblá až na kost.

Nikdo neví, kdo to je.
Že by smrtka z orloje?
Bytůstka to děsná,
budí lidi ze sna.

BLÝSKÁNÍ

Už se zase **zablýsklo**! To byla nádhera! Vždycky, když je bouřka, stojím u okna a pozoruji, jak se **blýská**. Někdy bývají blesky jen takové čáry na nebi. Ale raději mám, když blesk vypadá jako obrovská **blýstící** se větev, která se na chvíli zjeví na obloze. Škoda, že blesky hned zmizí. Člověk si je ani nemůže prohlédnout. Jé, zase se **zablýsklo**. Teď to byly dvě čáry. Hrom ale není ještě slyšet. To bude tím, že se **blýskalo** daleko odsud. Kdyby se totiž blesk vytvořil někde blízko, zahřmělo by okamžitě po **zablýsknutí**. To vím už dávno. Říkal mi to strejda, když jsme kdysi byli u nich na chatě.

Z blesků jde někdy strach. Ale já se jich většinou vůbec nebojím. To Pavel, co bydlí hned vedle, se schovává do skříně, když se venku **blýská**. Jeho máma tvrdí, že je blesk strašně nebezpečný a že může vletět i do bytu. Chudák Pavel je teď asi schovaný ve skříně. To on ani neví, že to dnešní **blýskání** je daleko odsud. Kdyby totiž mohl vidět, kdy se **zablýsklo** a kdy potom zahřmělo, bylo by mu jasné, že se nemusí schovávat.

Já myslím, že se člověk nemusí bát, ani když se **blýská** přímo nad domem. Vždyť přece každý dům má svůj hromosvod, po kterém blesk sklouzne do země. Do domu tak nemůže udeřit.

Ale Pavel si to nechce nechat vysvětlit. Až ho potkám, budu se ho muset zeptat, kam se schovává ve škole, když se **blýská**. To by mě hodně zajímalo. A co když ho zastihne bouřka, když je zrovna s mámou v supermarketu. Kam se tam může schovat? Leda do mrazáku. To by mě tedy zajímalo ještě víc. Hned jak se **doblýská**, zajdu k nim.

MYŠÁK NENÍ PLYŠÁK

Můj milovaný myšák
ohlodal dnes věšák.
Máma na něj křičela,
když pod věšákem klečela.
Kdyby prý byl z **plyše**,
tak nic nerozhryže.
Jako **plyšák** by jen ležel,
nikam by si hlodat nešel.
Ale coby živá myš
rozkouše i třeba **plyš**.

PLÝTVÁNÍ

Talíř **plytký**,
na něm zbytky,
už mám dost,
tak nedojídám.

Talíř **plytký**,
jazyk břitký
kárá mě,
že nedojídám.

Čípak je to vlastně vina,
že jídla zbyla polovina
na talíři **plytkém**?

PÝR

pýř, pýřavka, pýrový, suchopýr, zapýřit

PÝŘÍ

pýřitý, opýřit se, opýřený, zpýřit

PÝŘIT SE

zapýřit se, zapýřený

ČEPÝŘIT SE

čepýřivý, načepýřit se, rozčepýřit se, rozčepýřený

PYJ

OPYŠ

Pýcha

Buďte zticha,
přišla **pýcha**
– nafoukaná.
Podívaná
bude velká.
Krok jak selka,
s nosem vzhůru,
na něm můru,
náležitě
důležitě
nese se jak
v bouřce mrak.
Až nás z **pýchy**
pálí zrak.

Pytlák a pytláčka

Žili byli **pytlák** a **pytláčka**. A s nimi sedm dětí. Z malého pole nebyli schopni se uživit, a tak **pytlačili**. Vždyť panské lesy byly tak bohaté na zvěř. Aby však zůstalo jejich **pytlačení** utajeno, vyráželi do lesa všichni a tvářili se, že jdou jenom sbírat šišky na topení, lesní plody či houby. Každý si nesl svůj **pytel**. I to nejmenší robátko s sebou vleklo **pytlík**. Úlovek pak vždy dobře v jednom z **pytlů** skryli. Co kdyby přece jen potkali hajného.

Ve vsi bydlela **pytláková** sestra, vdova se dvěma dětmi. Jenže jednoho dne se těžce roznemohla. **Pytlák** se svou ženou se rozhodli vzít si obě děti k sobě, dokud se jejich maminka neuzdraví. A tak se vedle svých dětí začali starat ještě o synovce Pepíka a neteř Barču. Nastala ale potíže. Pepík s Barčou by totiž mohli jiným lidem prozradit, že rodina jejich strýce a tety **pytlačí**. I přemýšleli **pytlák** a **pytláčka**, dumali celé hodiny, lámali si nad tím hlavu, až nakonec na něco přišli.

Kdykoliv se chystala **pytláková** rodina **pytlačit**, uvařila **pytláčka** čaj z máku a dala jej Pepíkovi a Barče vypít. Ti pak spali jako dudci a ani nepoznali, že zůstali v domku sami. Tak to šlo po nějakou dobu. **Pytláková** sestra se nakonec uzdravila a Pepík ani Barča vskutku nepoznali, že žili u **pytláků**. Dokonce **pytlák** zanedlouho dostal práci v panské **pytlárně** a výrobou **pytlů** vydělal tolik peněz, že už neměl **pytlačení** vůbec zapotřebí.

SYCHRAVOST

Všichni jenom nadávají,
když **sycharvý** je den.
Mne **sycharvé** počasí
hrozně láká ven.

Když **sycharvo** je,
svět se v tanci chvěje.
Když **sycharvo** je,
slunce kdesi za mraky se na nás přesto směje.

POZOR, USYCHÁ!

Vidíte ji – kytku v květináči,
nedali jí pít.
Usychá – vždyť je to k pláči,
nemůže dál žít.

Možná ji ještě zachráním,
když **usychání** zabráním.
Možná, když se zalije,
tak zase celá ožije.

URČENÝ VŠEM, KOHO ZAJÍMÁ, JAK SE LZE LÉPE NAUČIT PRAVOPIS

V rámci školního vzdělávání je pravopisu vyjmenovaných slov věnována velká pozornost. Ale jak potvrzují častá zjištění, výsledky nebývají příliš potěšitelné. Navíc se u mnoha žáků přidružuje znechucení a odpor k českému jazyku. Nelze se však dětem vůbec divit. Pokud prolistujeme učebnice českého jazyka a pracovní sešity, objevíme hojnost podivně vypadajících vět, přímo jakýchsi zpitvořenin pro oči, jako například: *Sl-š-š na bab-ce zp-vat s-korky, anebo slav-ky? Z-vá obv-kle brz-. Slep-l slep-še z pap-ru. V-dí v-dra v hlub-ně? Nem-je s- l-tka. B-lé m-dlo m-z-. Na b-telném b-dle sp- p-šně slep-ce.* Jen co si žáci osvojí základy čtení, jsou nuceni usilovně se zabírat obdobnými slepeninami písmen a spojovacích čárek. Byť byly zajisté vytvořeny s dobrým úmyslem, schází jim to nejpodstatnější. Děti takto přicházejí o možnost vidět správné tvary slov. Takováto cvičení se pak stávají spíše brzdou než pomocníkem k rozvoji.

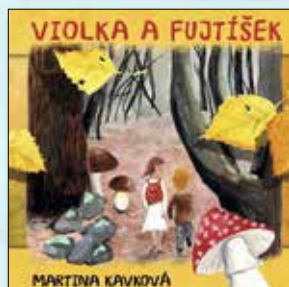
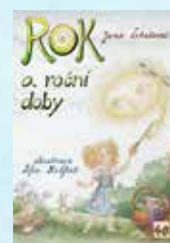
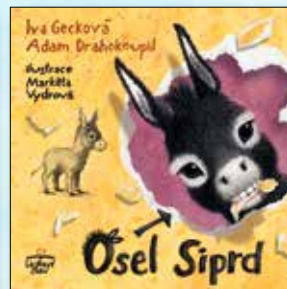
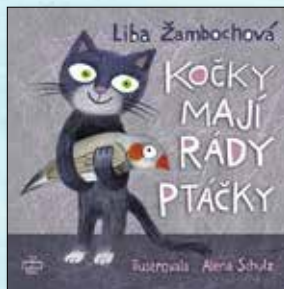
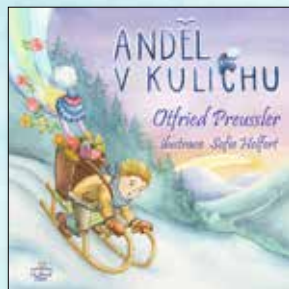
Základem správného psaní je zraková paměť. To, co opakovaně vídáme, si také dobře zapamatujeme. Jestliže dítěti neumožníme vrýt si do paměti patřičnou podobu slov, ale zato ho nutíme k neustálému

odůvodňování, tak mu spíše škodíme. A jestliže pak ještě případné chyby dítěte bývají červeně opraveny, tak dokonce hrozí, že budou dítětem dobře zapamatovány a užívány – pravidlo nepravidlo. Navíc samotné odvozování bývá někdy velmi problematické. Kdo je například běžně schopen odvodit název houby pýchavky od vyjmenovaného slova pýcha?

Vědecky bylo potvrzeno, že jsme schopni číst slova jako celek. Z tohoto důvodu by asi bylo nejvhodnější nabízet dětem takové texty, díky kterým by si mohly postupně osvojit správné tvary slov, a to mimoděk. Tomuto účelu by měla sloužit právě tato kniha. Všechna vyjmenovaná slova jsou v ní barevně zvýrazněna. Tím je zaručeno, že dítě zabrané do obsahu o ně očima „zakopne“, a aniž by tím bylo vyrušeno při vnímání textu, ukládá si jejich správnou podobu do paměti.

A na závěr ještě odpověď na případnou otázku, proč v knížce nejsou vůbec uvedena slova s tvrdým *y* po *F*. Vyjmenovaná slova po *F* totiž neexistují, byť se někdy uvádí opak a s ním i slova *fyzika*, *refýž* či *zefýr*. Tato slova nejsou původně česká, takže je nemůžeme řadit k slovům vyjmenovaným. To platí také například o slovech *byznys*, *systém*, *mýtus* a spoustě dalších.

Jan-Michal Mleziva

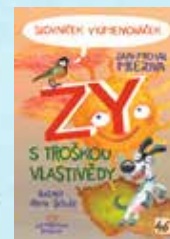
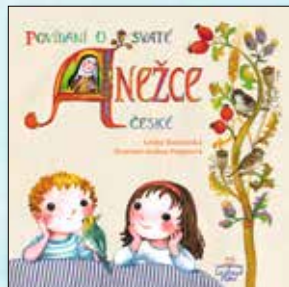

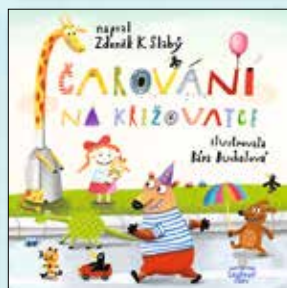
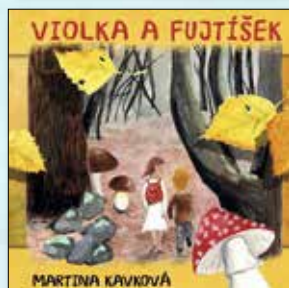
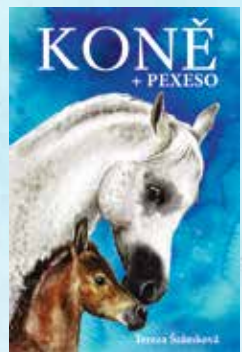
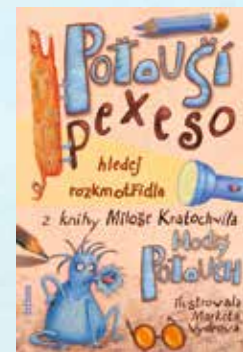
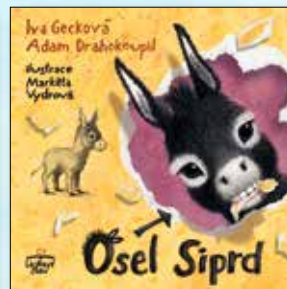
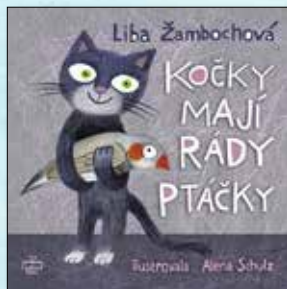
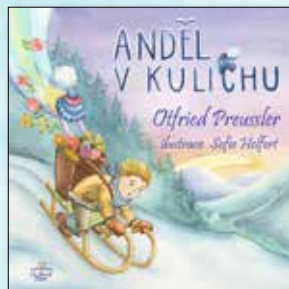
Příběhy s pexesem (2x32 obrázků k vystřížení z knížečky)

Edice miniknihy pro radost dětem

- plně barevně ilustrované miniknihy
- více než 50 titulů
- cena 5 Kč (dva druhy po 1 Kč)
- 16 stran

SLOVNÍČKY VYJMENOVAČKY

Příběhy s pexesem (2x32 obrázků k vystřížení z knížečky)

Edice miniknihy pro radost dětem

- plně barevně ilustrované miniknihy
- více než 50 titulů
- cena 5 Kč (dva druhy po 1 Kč)
- 16 stran

SLOVNÍČKY VYJMENOVÁČKY

